

Klasa: UP/I 034-03/2012-01/017

Urbroj: 580-05/76-2012-043

Zagreb, 14. ožujka 2013.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja temeljem članka 31., članka 38. stavaka 5. i 7. te članka 58. stavka 2. točke 5. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, broj 79/09), postupajući po inicijativi poduzetnika PANORAMABUS d.o.o. za promet i turizam sa sjedištem u Zagrebu, Strojarska 12/VI, zastupanog po opunomoćeniku Ivanu Zeleniki, direktoru, za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika AUTOBUSNI KOLODVOR SPLIT d.o.o. sa sjedištem u Splitu, Obala Kneza Domagoja 12, zastupanog po opunomoćeniku Tonći Radalju, članu uprave, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, Milivoj Maršić, dip.oec., Vesna Patrlj, dipl.iur. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća, sa 132. sjednice, održane 14. ožujka 2013., donosi sljedeći

ZAKLJUČAK

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

O b r a z l o ž e n j e

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 10. rujna 2012. i 5. studenoga 2012. od poduzetnika PANORAMABUS d.o.o. za promet i turizam sa sjedištem u Zagrebu, Strojarska 12/VI, zastupanog po opunomoćeniku Ivanu Zeleniki, direktoru (dalje: Panoramabus), inicijativu i dopunu inicijative za pokretanje postupka, po službenoj dužnosti, protiv poduzetnika AUTOBUSNI KOLODVOR SPLIT d.o.o. sa sjedištem u Splitu, Obala Kneza Domagoja 12, zastupanog po Tonći Radalju, članu uprave (dalje: AK Split) radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja. Inicijativa i dopuna inicijative Panoramabus-a podneseni su u obliku zahtjeva, u smislu članka 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", broj 79/2009; dalje: ZZTN).

Podnositelj inicijative u zaprimljenom podnesku, u bitnome, navodi kako AK Split dovodi u zabludu kupce karata na način da, ukoliko žele kupiti karte za sljedeće relacije: Split-Zagreb, Split-Mostar i Split-Dubrovnik, rečene kupce isti upućuje isključivo na linije prijevoznika Promet Makarska d.o.o. sa sjedištem u Makarskoj, Stjepana Ivičevića 60 (dalje: Promet Makarska), navodeći da drugih polazaka nema, ili da su prodani, da su autobusi konkurencije u kvaru, neredovito prometuju itd. Na opisani način, AK Split isključuje konkurenciju kako bi poduzetnik Promet Makarska, s kojim je osobno povezano društvo, ostvario veći profit, te monopolizirao tržište pružanja usluga putnicima u javnom cestovnom prijevozu na navedenim relacijama.

U prilog navedenom, podnositelj inicijative je priložio: preslike dopisa koje je rečeni poduzetnik uputio Autobusnom kolodvoru Split od 30. srpnja 2012., 4. rujna 2012., 19. srpnja 2012., 30. srpnja 2012., 21. kolovoza 2012., 5. rujna 2012. s preslikama ponuđenih ugovora o pružanju kolodvorskih usluga, presliku članka objavljenog u dnevnom listu „Slobodna

Dalmacija“ od 24. kolovoza 2012., preslika Ugovora o pružanju kolodvorskih usluga od 26. ožujka 2002., presliku dozvola za obavljanje prijevoza na sljedećim relacijama: Šibenik-Split, Zagreb-Split, Dubrovnik-Split, Dubrovnik-Oštrić Seoci, Oštrić Seoci-Split, Split-Mostar, Split-Čapljina, preslike voznih redova za navedene relacije, presliku izvoda iz sudskog registra za poduzetnike Promet Makarska, AK Split, Autoprijevoz-Sinj, Globtour d.o.o. Međugorje, izvješće privatnog detektiva, zbrojni pregled prodaje karata po prijevoznicima i polascima i zbrojni pregled prodaje karata po stanicama u razdoblju od 1. kolovoza do 30. rujna 2012. za poduzetnika Panoramabus, presliku dopisa Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture od 24. rujna 2012.

Kako bi utvrdila postoje li u konkretnom slučaju uvjeti za pokretanje postupka po inicijativi Panoramabusa, sukladno odredbi članka 39. ZZTN-a, a vezano uz članak 13. ZZTN-a, Agencija je, temeljem odredbe članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu odnosno dopisom od 21. studenoga 2012. zatražila očitovanje, podatke i relevantnu dokumentaciju od poduzetnika AK Split, te dopisima od 11. siječnja 2013. zatražila dodatno očitovanje AK Split i podnositelja inicijative.

Agencija je 10. prosinca 2012. zaprimila zatraženo očitovanje AK Split koji se, u bitnome očitovao, kako slijedi.

Prijevoznik Panoramabus ne želi potpisati ugovor o korištenju usluga Autobusnog kolodvora Split koji je tipski i jednak za sve prijevoznike, ne pridržava se voznog reda, spaja linije, neadekvatno označava linije, te se na sve načine bori da putnici ne kupuju karte na šalterima autobusnog kolodvora, a o čemu je AK Split obavijestio nadležne institucije i samog poduzetnika.

Nadalje rečeni poduzetnik ističe činjenice koje, prema njegovom mišljenju, govore u prilog da se AK Split ponaša korektno: postavljen je veliki pano sa polascima u svim pravcima bez navedenih prijevoznika po satnici kako slijedi, objavljivanje obavijesti o svim važnim pravcima (Zagreb, Rijeka, Zadar, Šibenik, Dubrovnik) s navedenim satom polaska i prijevoznikom, postojanje knjige cjenika svih destinacija i svih prijevoznika koja se nalazi na šalteru informacija, a koja je u funkciji 24 sata.

Ujedno isti naglašava kako AK Split nije prodao niti jednu kartu poslije određenog vremena polaska za bilo kojeg poduzetnika.

Vezano za problematiku na određenim linijama, AK Split se očitovao kako slijedi.

Na liniji Split-Mostar sa polaskom u 10,55 sati rečeni poduzetnik ima svakodnevno probleme jer Panoramabus kasni sa polaskom (polazi u 11,30 do 12,00 sati) iako se radi o polaznoj stanici. Ujedno rečeni poduzetnik ističe kako na navedenoj liniji u 6,00 sati i 15,00 sati nema prodanih karata jer se putnici primaju „na crno“, radi čega se AK Split obratio inspekciji. Na navedenom pravcu, autobusi Panoramabusa idu do Mostara, dok linije Prometa Makarska i Autoprijevoza Sinj idu preko Mostara, Jablanice, Konjica do Sarajeva.

Na liniji Split-Sarajevo sa polaskom u 14,00 sati, Panoramabus krene sa kolodvora i vrati se nazad jer se putnici prebacuju za polazak u 14,30 sati za Novi Travnik, a o čemu je AK Split obavijestio inspekciju.

Panoramabus nema niti jednu direktnu liniju Split-Dubrovnik, već Split-Oštrić Seoci, Oštrić Seoci-Dubrovnik. AK Split ističe da je glavina putnika za predmetni pravac od 8,00 - 11,00 sati, te od 14,00 – 16,00 sati, s time da Panoramabus nema linije u jutarnjim satima, a u poslijepodnevnom satima linija je popunjena. Također, isti naglašava da prijevoznik Promet Makarska ima zadnju liniju za Dubrovnik u 11,45 sati tako da rečeni poduzetnik nije mogao

utjecati na polazak Panoramabusa u 12,30 sati i 15,45 sati na relaciji Split-Dubrovnik. Ujedno isti naglašava kako na predmetnoj relaciji Panoramabus ima putnike samo za Dubrovnik, dok Promet Makarska i Autoprijevoz Sinj imaju sve stanice – Omiš, Makarska, Ploče, Metković i Dubrovnik, a u ljetnim mjesecima poluotok Pelješac sa stanicom Ston.

Vežano za relaciju Split-Zagreb, AK Split navodi kako svakodnevno ima 30 polazaka u pravcu Zagreba, dio autocestom, a dio štiklovanim linijama preko Skradina, Gospića, Otočca i dio magistralom do Zadra i onda na autocestu za Zagreb. Također iznosi podatak da 95% putnika koristi direktne linije Split-autocesta-Zagreb. Nastavno isti navodi kako je Panoramabus počeo sa radom na predmetnoj relaciji u 8.-om mjesecu 2012 linijom Split-Solin-Dugopolje-Skradin-Zagreb u 12,30 sati i 16,55 sati, dok je glavina putnika za Zagreb ujutro od 7,00 – 10,00 sati i od 13,30 – 18,00 sati iz razloga što tada dolaze svi trajekti, katamarani. Slijedom navedenog, 45% putnika koristi linije prijevoznika Promet Makarska (7,00; 9,00; 9,30; 13,30; 15,00; 18,00 sati), 25% koristi linije prijevoznika Autopoduzeće Z-Imotski (10,00 i 17,30 sati) te ostatak putnika koristi linije drugih prijevoznika. Također ističe da je učešće u broju prevezenih putnika na predmetnoj relaciji od strane prijevoznika Promet Makarska isti kao i na autobusnom kolodvoru Zagreb. Ujedno navodi kako korištenje linija prijevoznika Promet Makarska i Autopoduzeće Z-Imotski ima veze sa činjenicom da isti imaju i isti broj povrataka iz Zagreba, da su im linije direktne i da je riječ o prijevoznicima koji djeluju više do 60 godina.

Zaključno AK Split naglašava da niti jedan prijevoznik nije raskinuo ugovor s rečenim poduzetnikom, poduzetnici koji su imali prodaju karata izvan kolodvora (Samoborčak, AP Z-Imotski, Pleso, Obrt Žele i Promet Split) odustali su od iste i povjerali prodaju autobusnom kolodvoru Split, te da je spreman sastati se sa poduzetnikom Panoramabus kako bi razgovarali o eventualnim problemima.

U prilog navedenome, AK Split je dostavio sljedeće: popis prijevoznika AK Split, primjerak tipskog Ugovora o pružanju kolodvorskih usluga, preslike Ugovora o pružanju kolodvorskih usluga zaključeni s poduzetnicima Panoramabus od [...], Autoprijevoz Sinj d.d. od [...], Promet Makarska od [...], Cjenici prijevoznika, Zbrojni pregled prodaje karata po prijevoznicima Panoramabus i Promet Makarska za razdoblje 1.1.-30.11.2012., presliku rješenja kojim se izdaje licenca za obavljanje djelatnosti pružanja kolodvorskih usluga, preslika izvoda iz sudskog registra za poduzetnika Autobusni kolodvor Split, presliku zapisnika o obavljenom inspekcijskom pregledu AK Split klase: 340-02-12-08/3976, urbroja: 530-11-12-01/M.M. od 7. rujna 2012., cjenik kolodvorskih usluga AK Split „B“ kategorije, opći uvjeti obavljanja kolodvorske djelatnosti, presliku prijave protiv Panoramabus-a Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture urbr. 205/12 od 4. listopada 2012., preslika izvješća o obavljenom inspekcijskom nadzoru klase: 340-02/12-08/3968, urbroja: 530-11-12-2 od 21. rujna 2012., presliku dopisa AK Split poduzetniku Panoramabus od 21. kolovoza 2012., presliku oglasa objavljenog u dnevnom listu „Slobodna Dalmacija“ od 22. kolovoza 2012., preslike voznih redova za: Bosnu i Hercegovinu, relaciju: Split-Dubrovnik, Dubrovnik-Split, Split-Zagreb, Zagreb-Split, Split-Sarajevo (Promet Makarska), Čapljina-Split (Panoramabus), Split-Mostar (Panoramabus), Mostar-Split (Panoramabus).

U podnesku zaprimljenim u Agenciji 23. siječnja 2013. AK Split je, uz ponavljanje navoda iz ranijeg očitovanja, pojasnio i pojam „štiklovane“ linije. Tako su štiklovane one linije koje se sastoje od 5-6 voznih redova i kao takve trebale bi pristajati na svim stanicama koje se nalaze u tim voznim redovima, a ne preskakati iste. Također je isti naglasio kako Panoramabus ima više prodanih karata za relacije Split-Dubrovnik i Split-Mostar od poduzetnika Promet Makarska, dok na putnom pravcu Split-Zagreb ima dovoljan broj prodanih karata u odnosu na ostale prijevoznike koji koriste staru cestu i štiklovane linije s obzirom na činjenicu da je na tom pravcu počeo prometovati sredinom kolovoza 2012. U prilog navedenome isti je dostavio zbrojni pregled prodaje karata po prijevoznicima za relacije Split-Mostar, Split-Dubrovnik i Split-Zagreb u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca

2012., zbrojni pregled prodaje karata po prijevoznicima za sljedeća razdoblja: 1. siječnja do 31. prosinca 2012., 1. siječnja do 31. prosinca 2011., 1. siječnja do 31. prosinca 2010. i 1. siječnja do 31. prosinca 2009.

Panoramabus je, u podnesku zaprimljenim u Agenciji 5. veljače 2013., u bitnome, ponovio ranije navode te dodao kako slijedi.

Rečeni poduzetnik je naglasio kako ne postoje problemi Panoramabusa s prijevoznicima na relacijama Mostar, Dubrovnik, Ploče.

Ujedno je posebno istaknuo kako je prije početka prometovanja Panoramabusa sa AK Split za Zagreb uz obavijest o svakom polasku na liniji Split – Zagreb bila navedena i cijena, da bi nakon početka prometovanja rečenog poduzetnika cijena bila maknuta. Do takvog postupanja od strane AK Split je prema mišljenju Panoramabusa došlo iz razloga što postoji velika razlika u cijeni karte na liniji Split – Zagreb između prijevoznika Panoramabus i Promet Makarska.

Vezano za prometovanje na liniji Split – Mostar, podnositelj inicijative navodi podatak da prijevoznik Promet Makarska na jednom polasku ima gotovo dvostruko više putnika nego prijevoznik Panoramabus / Globtour Međugorje na dva polaska. Slijedom navedenog, isti smatra da je riječ o favoriziranju poduzetnika Promet Makarska.

Panoramabus ističe kako na liniji Split – Dubrovnik Promet Makarska prometuje štiklovanom linijom Split – Makarska / Makarska – Dubrovnik.

Vezano za liniju Split – Zagreb podnositelj inicijative naglašava kako nisu točne tvrdnje AK Split da su sve linije Promet Makarska i Autopoduzeće Z – Imotski direktne. Nastavno iznosi podatak da prijevoznik Promet Makarska ima šest direktnih i dvije spojene linije, a Autopoduzeće Z – Imotski ima dvije direktne i tri spojene linije.

Podnositelj inicijative navodi kako ima zaključen ugovor s nekoliko putničkih agencija preko kojih obavlja prodaju karata. Ujedno smatra kako između broja prodanih karata za prijevoznika Promet Makarska i svih ostalih prijevoznika postoji očiti nerazmjer koji nikako ne može biti posljedica pojedinih problema i propusta.

Kako bi utvrdila sve relevantne činjenice i razjasnila sporne činjenice u konkretnom slučaju, Agencija je dopisima od 11. siječnja 2013. zatražila očitovanje od 13 poduzetnika od kojih je 11 prijevoznika, korisnika autobusnih kolodvorskih usluga u Splitu (Autobusni Promet d.d. Varaždin u stečaju, Autoprometno poduzeće d.d., Auto poduzeće Z d.o.o., Autotransport d.d. u stečaju, Croatia-bus d.d. u stečaju, Promet d.o.o., Obrt za prijevoz putnika Žele, Pleso prijevoz d.o.o., Čažmatrans Nova d.o.o., Autotrans d.o.o., Samoborček d.o.o.), te 2 agencije koje pružaju usluge prodaje autobusnih karata za prijevoz putnika, a koje se nalaze u neposrednoj blizini AK Split (Samoborček Tours d.o.o. i Touring Croatia d.o.o.).

U razdoblju od 21. siječnja 2013. do 27. veljače 2013. Agencija je zaprimila zatražena očitovanja naprijed navedenih poduzetnika. Rečeni prijevoznici, korisnici autobusnih kolodvorskih usluga u Splitu su se očitovali kako imaju sklopljen Ugovor o pružanju kolodvorskih usluga sa AK Split, te da nemaju poteškoća glede poslovanja s rečenim kolodvorom. Ujedno su se svi prijevoznici očitovali kako su prodaju karata povjerali AK Split, s time da je, jedino, poduzetnik Croatia bus d.d. u stečaju prodaju karata organizirao i putem agencije Touring Croatia d.o.o. Prijevoznik [...] je u svom očitovanju od 5. veljače 2013. naveo kako postoje veliki problemi vezani uz poduzetnika Panoramabus, a koji se sastoje u svakodnevnom načinu obnašanja linije iz razloga nepoštivanja voznog reda linije i njenog polaska po voznom redu u 15,45 sati sa AK Split u smjeru Dubrovnika. Rečeni poduzetnik nastavno pojašnjava da se problem sastoji u tome što sa poduzetnikom Panoramabus koristi

isti peron, a Panoramabus redovno zadržava svoj autobus i do 25 minuta nakon njegovog vremena polaska, te na opisani način direktno uzima dio putnika i onemogućava polazak autobusa [...].

Dopisom od 26. veljače 2013. Agencija je od poduzetnika Zagrebački holding d.o.o., Podružnica autobusni kolodvor iz Zagreba (dalje: AK Zagreb) zatražila dostavu podataka o ukupnom broju prodanih autobusnih karata na relaciji Zagreb – Split. Podnositelj inicijative je podneskom od 5. veljače 2013. Agenciji predložio da pribavi naprijed navedene podatke od autobusnog kolodvora u Zagrebu. AK Zagreb je dostavio zatražene podatke podneskom od 7. ožujka 2013.

II. Temeljem provedenog prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Agencija je utvrdila sljedeće:

1. Registrirana djelatnost

U konkretnom slučaju riječ je o reguliranoj djelatnosti tj. djelatnosti linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu, a koja se obavlja odnosno pruža kao usluga u skladu s posebnim propisima:

- Zakon o prijevozu u cestovnom prometu („Narodne novine“, broj 178/04, 48/05, 151/05, 111/06, 63/08, 124/09, 91/10, 112/10; dalje: ZPCP);
- Zakon o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, broj 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12);
- Zakon o iznimnim mjerama kontrole cijene („Narodne novine“, broj 73/97);
- Zakon o inspekciji cestovnog prometa i cesta („Narodne novine“, broj 77/99, 55/11);
- Zakon o lokalnoj upravi i samoupravi („Narodne novine“, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12);
- Zakon o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinice lokalne samouprave i uprave („Narodne novine“, broj 75/93);
- Zakon o sigurnosti prometa na cestama („Narodne novine“, 67/08, 48/10, 74/11);
- Pravilnik o dozvolama za obavljanje linijskog prijevoza putnika („Narodne novine“, broj 178/04, 48/05, 111/06, 63/08, 124/09, 91/10, 112/10);
- Pravilnik o određivanju daljinara i najmanjeg voznog vremena („Narodne novine“, broj 118/05);
- Odluke o organizaciji linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu na području pojedinog grada

Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu određuju se uvjeti i način obavljanja djelatnosti prijevoza putnika i tereta u unutarnjem cestovnom prometu, pružanju kolodvorskih usluga, prijevoz za vlastite potrebe kao i nadležnost tijela zaduženih za provođenje i nadzor nad provođenjem tog zakona.

Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu je prijevoz koji se obavlja na određenim relacijama i po unaprijed utvrđeno voznom redu, cijeni i općim prijevoznim uvjetima (članak 2. točka 17. ZPCP).

Temeljem članka 3. stavka 3. ZPCP-a prijevoznik je dužan svoje usluge obavljati na nediskriminirajući način i pod jednakim tehničkim i drugim uvjetima prema svim korisnicima svojih usluga.

Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu može se obavljati samo autobusima i mora biti dostupan svim putnicima pod istim uvjetima i bez diskriminacije, sukladno članku 23. stavku 2. ZPCP-a. Stavak 3. istog članka ZPCP-a propisuje da je prijevoznik dužan prije početka obavljanja prijevoza dostaviti vozni red autobusnim kolodvorima na kojima su po

voznom redu predviđena zaustavljanja radi objave. Prijevoznik je dužan na zahtjev korisnika prijevoza opće uvjete prijevoza učiniti dostupnima.

Pitanje prodaje karata regulirano je člankom 34. ZPCP-a koji propisuje da vozne karte prijevoznik može prodavati na organiziranim prodajnim mjestima, autobusnim kolodvorima, putničkim agencijama, poslovnica, kao i autobusima, tamo gdje nema organiziranog prodajnog mjesta (stavak 2.), te da prijevoznik, autobusni kolodvor, putnička agencija ili poslovnica mogu prodavati vozne karte samo za linije za koje je izdana dozvola, u skladu s voznim redom i cjenikom (stavak 3.).

Sukladno članku 87. stavku 1. ZPCP-a na autobusnim kolodvorima obavlja se prihvat i otpremanje autobusa i putnika, preuzimanje i pohranjivanje prtljage, pružanje informacija o prijevozima i druge usluge povezane s prijevozom putnika. Stavak 2. istog članka ZPCP-a propisuje da se na autobusnim kolodvorima obavlja i prodaja voznih karata i rezervacije ako postoji ugovor o prodaji karata između autobusnog kolodvora i prijevoznika.

Usluge autobusnog kolodvora moraju biti dostupne svim korisnicima pod jednakim uvjetima i bez diskriminacije, u skladu s utvrđenom kategorijom (članak 88. stavak 5. ZPCP).

Temeljem članka 89. ZPCP-a u mjestu u kojem postoji autobusni kolodvor, prijevoznik koji obavlja javni linijski prijevoz dužan je koristiti se tim autobusnim kolodvorom.

Upravni nadzor nad provedbom rečenog zakona i propisa donesenih na temelju istog obavlja Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (članak 94. ZPCP), dok inspekcijski nadzor obavlja Inspekcija cestovnog prometa Ministarstva nadležnog za promet (članak 94. stavak 1. ZPCP). Također je, člankom 95. stavkom 2. ZPCP-a, propisano kako Inspekcijski nadzor nad primjenom odredbi rečenog zakona koje se odnose na licenciju za početak obavljanja djelatnosti javnog cestovnog prijevoza putnika u cestovnom prometu, cjenik prijevoznika, prodaju voznih karata, osim Inspekcije cestovnog prometa i cesta obavlja i Državni inspektorat.

2. Pravni subjekti

Uvidom u izvadak sudskog registra nadležnog Trgovačkog suda, a u odnosu na pravne subjekte koji se spominju u predmetnoj inicijativi, Agencija je utvrdila sljedeće.

PANORAMABUS d.o.o. za promet i turizam sa sjedištem u Zagrebu, Strojarska 12/VI, upisan je u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod matičnim brojem subjekta upisa: 080316394.

Registriran je za obavljanje sljedećih djelatnosti: održavanje i popravak motornih vozila, ostali smještaj za boravak turista, ostali prijevoz putnika cestom, prijevoz robe (tereta) cestom, djelatnost putničkih agencija i turoperatora, djelatnost ostalih agencija u prometu i dr.

Društvo je utemeljeno Ugovorom o osnivanju 23. studenog 1990. Osnivači, članovi društva su Rajko Zelenika i Ivan Zelenika, a koji potonji je ujedno i direktor rečenog poduzetnika. Ugovorom o istupanju i prijenosu poslovnog udjela od 24. prosinca 2002. iz društva je istupio Globtur d.o.o. Međugorje i svoj poslovni udio prenosi na Ivana Zeleniku i Rajka Zeleniku.

Panoramabus ima dvije podružnice i to jednu sa sjedištem u Vinkovcima, a drugu sa sjedištem u općini Veliki Grđevac.

AUTOBUSNI KOLODVOR SPLIT d.o.o. za usluge u cestovnom prometu i putnička agencija sa sjedištem u Splitu, Obala Kneza Domagoja 12, upisan je u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu pod matičnim brojem subjekta upisa: 060170601.

Registriran je za obavljanje čitavog niza djelatnosti, između ostalih, i: pružanje kolodvorskih usluga, javni cestovni prijevoz putnika i tereta u unutarnjem i međunarodnom prometu, prijevoz za vlastite potrebe, djelatnost putničke agencije i dr.

Uz Republiku Hrvatsku i Grad Split, jedan od osnivača, članova rečenog poduzetnika, je i gospodin Mate Jujnović sa udjelom od 60%. Potonji je jedini osnivač i član poduzetnika Promet Makarska d.o.o. sa sjedištem u Makarskoj, Stjepana Ivičevića 60, a koji je registriran, između ostalog, za cestovni prijevoz putnika i tereta i međunarodni prijevoz putnika i tereta u cestovnom prometu. Rečeni poduzetnik je, uz grad Sinj, osnivač poduzetnika Autoprijevoz-Sinj d.o.o. sa sjedištem u Sinju, Miljenka Buljana 2 (dalje: Autoprijevoz-Sinj), a koji je registriran, između ostalog, i za: prijevoz putnika u gradskom i prigradskom javnom prometu, usluge međunarodnog prijevoza putnika u cestovnom prometu i dr.

Slijedom navedenog, riječ je o međusobno povezanim poduzetnicima. Stoga se, sukladno članku 4. ZZTN-a, poduzetnici AK Split, Promet Makarska i Autoprijevoz-Sinj smatraju jednim gospodarskim subjektom.

3. Ugovor o pružanju kolodvorskih usluga

Poslovni odnos između AK Split i Panoramabus započeo je sklapanjem Ugovora o pružanju kolodvorskih usluga od [...], a koji je sklopljen na neodređeno vrijeme. Usporedbom predmetnog Ugovora sa Ugovorom o pružanju kolodvorskih usluga sklopljenog s nekim drugim korisnicima kolodvorskih usluga različitih od Panoramabusa, utvrđeno je da je riječ o tipskom ugovoru istovjetnom ugovorima koje AK Split sklapa sa svim drugim prijevoznicima. Stoga nema indicija da je Panoramabus diskriminiran u odnosu na druge poduzetnike, tržišne takmace s kojima je AK Split sklapao predmetne ugovore.

Uvidom u zaprimljenu dokumentaciju, Agencija je utvrdila da su AK Split i Panoramabus u više navrata pregovarali glede uvjeta buduće poslovne suradnje, međutim do danas suradnja na temelju novih uvjeta nije ostvarena, novi Ugovor nije potpisan odnosno Ugovor iz 2002. je i dalje na snazi. Navedeno potvrđuju preslike korespondencije između rečenih poduzetnika od 30. srpnja 2012., 4. rujna 2012., 19. srpnja 2012., 30. srpnja 2012., 21. kolovoza 2012. te 5. rujna 2012.

Analizom odredbi navedenog Ugovora, Agencija je utvrdila kako je isti u potpunosti (u formalnom i sadržajnom smislu) usklađen s odredbama ZZTN-a i Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma u sektoru prometa („Narodne novine“, broj 78/11; dalje: Uredba), odnosno da isti ne sadrži odredbe koje bi bile u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Pravna zaštita za eventualne povrede obveznopravnih odnosa nije u nadležnosti Agencije, sukladno odredbama ZZTN-a, već je ista osigurana u drugim postupcima pred nadležnim tijelima.

4. Mjerodavno tržište

Sukladno odredbi članka 7. ZZTN-a, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište se, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, broj 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), utvrđuje na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Temeljem članka 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Temeljem članka 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Podnositelj inicijative navodi da poduzetnik AK Split favorizira poduzetnika Promet Makarska prilikom prodaje karata za autobusni prijevoz putnika.

AK Split je jedini poduzetnik koji obavlja djelatnost pružanja kolodvorskih usluga u autobusnom prometu u Splitu te se nalazi u vladajućem položaju na tržištu pružanja kolodvorskih usluga u autobusnom prometu u Splitu, u smislu članka 12. ZZTN-a.

Osnivači, tj. članovi društva AK Split su Republika Hrvatska, grad Split i g. Mate Jujnović sa udjelom od 60%, koji je ujedno i osnivač i jedini član društva poduzetnika Promet Makarska.

S obzirom na vlasničku povezanost između poduzetnika AK Split i Promet Makarska, te na činjenicu da Promet Makarska, kao i podnositelj inicijative obavlja djelatnost autobusnog prijevoza putnika, Agencija je u cilju utvrđivanja indicija za pokretanje postupka zlouporabe vladajućeg položaja AK Split, analizirala tržišta javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu.

Budući da je za podnositelja inicijative sporno ponašanje poduzetnika AK Split prilikom prodaje karata za tri autobusne linije, Agencija je utvrdila tri mjerodavne linije za analizu ponašanja AK Split i to:

1. javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na liniji Split – Mostar
2. javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na liniji Split – Dubrovnik
3. javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na liniji Split – Zagreb.

Poduzetnik Panoramabus, u svom očitovanju od 5. studenog 2012. godine navodi da AK Split, prilikom prodaje karata za prijevoz putnika na linijama Split – Mostar, Split – Dubrovnik i Split – Zagreb favorizira prijevoznika Promet Makarska na štetu ostalih prijevoznika, pa tako i na štetu prijevoznika Panoramabus. Dalje se daje pregled ponašanja poduzetnika AK Split po svakoj od navedenih linija.

4.1. Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na liniji Split – Mostar

U tablici 1. je prikazana prodaja karata po poduzetnicima koji su obavljali autobusni prijevoz putnika na liniji Split – Mostar. Iz tablice je razvidno da je na navedenoj liniji u 2009. godini prijevoz obavljalo 5 poduzetnika, dok su od 2010. do 2012. godine prijevoz obavljala 4 poduzetnika.

Tablica 1. Broj prodanih karata putem AK Split* za liniju Split – Mostar u razdoblju od 2009. do 2012. godine

[...]

Većina prodanih karata u promatranom razdoblju, točnije [90-100]% se odnosila na dva poduzetnika, Panoramabus i Promet Makarska. Pri tome je za poduzetnika Panoramabus u navedenom razdoblju prodano [60-70]% od ukupnog broja prodanih karata. Navedeno je najbolje razvidno iz slike 1. Iz slike, kao i iz tablice 1. je jasno da oba poduzetnika ostvaruju rast broja prodanih karata u promatranom razdoblju, pri čemu je u 2012. u odnosu na 2009.

godinu poduzetnik Panoramabus ostvario rast od [10-20]% prodanih karata, a poduzetnik Promet Makarska rast od [10-20]%

Također, i ukupan broj prodanih karata, odnosno ukupan broj putnika raste svake godine. S obzirom da se udjel poduzetnika Promet Makarska i Panoramabus kreće se oko [30-40]% za Promet Makarska te [60-70]% za Panoramabus u svakoj godini, neosporno je da su oba poduzetnika zadržala postojeću poziciju na tržištu, odnosno na promatranj liniji.

Slika 1. Broj prodanih karata putem AK Split za poduzetnike Panoramabus i Promet Makarska za autobusni prijevoz putnika na liniji Split – Mostar u razdoblju od 2009. do 2012. godine

[...]

U 2013. godini, temeljem uvida u vozni red na internetskim stranicama AK Split na liniji Split – Mostar prometuju samo poduzetnici Panoramabus i Promet Makarska. Pri tome Panoramabus vozi u smjeru Mostara četiri puta dnevno, s polascima u 6:00h, 10:55h, 15:10h i 17:30h, dok Promet Makarska vozi dva puta dnevno s polascima u 9:30h i 16:00h. Sve navedeno je prikazano u tablici 2. Poduzetnik Panoramabus je na navedenoj liniji zastupljen sa četiri autobusa dnevno za razliku od dva autobusa Prometa Makarska.

Tablica 2. Vozni red AK Split na liniji Split – Mostar u 2013. godini

Vrijeme polaska	Vrijeme dolaska	Prijevoznik	Cijena karte
6:00	9:30	PANORAMABUS	95 kn
9:30	14:00	PROMET MAKARSKA	123 kn
10:55	15:00	PANORAMABUS	95 kn
15:10	18:25	PANORAMABUS	95 kn
16:00	20:20	PROMET MAKARSKA	123 kn
17:30	21:40	PANORAMABUS	95 kn

Izvor: Internet stranica poduzetnika AK Split posjećena 12. veljače 2013., očitovanje poduzetnika AK Split od 10. prosinca 2012. i očitovanje poduzetnika Panoramabus od 5. studenog 2012.;

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz analiziranih podataka jasno proizlazi kako Panoramabus ima veći broj dnevnih polazaka na liniji Split – Mostar od poduzetnika Promet Makarska, te da u svakoj godini u promatranom razdoblju ostvaruje za više od dva puta veći broj putnika, tj. prodanih karata na navedenoj liniji. Također, oba poduzetnik ostvaruju rast broja putnika u svakoj godini u odnosu na prethodnu. Stoga ne postoje nikakvi pokazatelji koji bi ukazivali na činjenicu da AK Split favorizira poduzetnika Promet Makarska pri prodaji karata za liniju Split – Mostar na štetu poduzetnika Panoramabus.

4.2. Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na liniji Split – Dubrovnik

Na liniji Split – Dubrovnik u razdoblju od 2009. do 2012. godine ukupno je prijevoz putnika obavljalo 13 poduzetnika, s tim da je s navedenom linijom poduzetnik Panoramabus počeo u svibnju 2010. godine. Popis svih poduzetnika se nalazi u tablici 3.

Iz tablice 3. je razvidno da u promatranom razdoblju Autoprijevoz Sinj i Promet Makarska imaju najveći broj putnika, tj. prodanih karata te da broj prodanih karata za navedene poduzetnika raste u svakoj godini u odnosu na prethodnu. S obzirom da je poduzetnik Promet Makarska vlasnik poduzetnika Autoprijevoz Sinj oni se u pravu tržišnog natjecanja smatraju jednim poduzetnikom. Međutim, njihov zajednički udjel u ukupnoj prodaji karata pada. U 2010. je iznosio [30-40]%, 2011. [30-40]% te 2012. [30-40]%

Samo dva poduzetnika u promatranom razdoblju ostvaruju istovremeni rast broja prodanih karata i udjela u ukupnom broju prodanih karata na liniji Split – Dubrovnik. To su poduzetnici Autotrans Rijeka d.o.o. i podnositelj inicijative, poduzetnik Panoramabus. Autotrans Rijeka d.o.o. je s brojem od [...] prodanih karata u 2009., odnosno [5-10]% udjela u ukupnom broju prodanih karata došao na [...], odnosno [10-20]% udjela. Poduzetnik Panoramabus je, kao što je već navedeno započeo s prijevozom u svibnju 2010. godine. U 2011. godini Panoramabus je ostvario broj od [...] prodanih karata i [10-20]% udjela u ukupnom broju prodanih karata. U 2012. Panoramabus je prodao još više karata, njih [...] i ostvario udjel od [10-20]% u ukupnom broju prodanih karata za 2012.

Tablica 3. Broj prodanih karata putem AK Split**** za liniju Split – Dubrovnik u razdoblju od 2009. do 2012. godine

Redni broj	PODUZETNIK	2009.		2010.		2011.		2012.	
		Broj karata	%	Broj karata	%	Broj karata	%	Broj karata	%
1.	AUTOPRIJEVOZ SINJ *	[...]	[10-20]	[...]	[20-30]	[...]	[20-30]	[...]	[20-30]
2.	PROMET MAKARSKA*	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]
3.	ČAZMATRANS DALMACIJA **	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[10-20]
4.	AUTOTRANS RIJEKA	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]
5.	PANORAMABUS	-	-	-	-	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]
6.	CROATIA BUS d.d. ZAGREB - "u stečaju"	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]
7.	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	[...]	[10-20]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]
8.	AP VARAŽDIN d.o.o. - "u stečaju" ***	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]
9.	AUTOTRANSPORT d.d. ŠIBENIK ***	[...]	[10-20]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[0-5]
10.	PROMET SPLIT	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
11.	AUTOTRANSPORT KARLOVAC	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
12.	ČAZMATRANS NOVA d.o.o. ČAZMA **	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
13.	POSA PRIJEVOZ OSOBA - KAŠTEL NOVI	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
	Ukupno	[...]	100,00	[...]	100,00	[...]	100,00	[...]	100,00

Izvor: Očitovanje poduzetnika AK Split od 23. siječnja 2013.

Obrada Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

* Poduzetnik Autoprijevoz Sinj se nalazi u vlasništvu poduzetnika Promet Makarska

**Poduzetnik Čazmatrans Dalmacija se nalazi u vlasništvu poduzetnika Čazmatrans Nova d.o.o.

***Poduzetnik AP Varaždin d.o.o. je vlasnik 84,63 posto temeljnog kapitala poduzetnika Autotransport d.d. Šibenik

**** uključujući i vraćene karte

Uz AK Split, karte za autobusni prijevoz putnika na liniji Split – Dubrovnik prodaje i turistička agencija Touring Croatia d.o.o. koja se nalazi u neposrednoj blizini AK Split. No navedena agencija prodaje karte samo za poduzetnike Croatia bus d.d. – u stečaju, Auto poduzeće Z d.o.o. i Čazmatrans Nova d.o.o. Podaci o prodaji navedene agencije se nalaze u tablici 4. Iz tablice je razvidno da je broj prodanih karata turističke agencije, koji iznosi samo [0-5]% ukupne prodaje AK Splita od 2010. do 2012., zanemariv u odnosu na prodaju putem autobusnog kolodvora.

Tablica 4. Prodaja turističke agencije Touring Croatia za autobusni prijevoz putnika po poduzetniku na liniji Split – Dubrovnik u razdoblju od 2010. – 2012. godine

[...]

Na slici 2. je prikazano kretanje prodaje karata za 5 najznačajnijih poduzetnika na liniji Split – Dubrovnik. Potrebno je istaknuti da podaci za poduzetnika Promet Makarska obuhvaćaju i podatke poduzetnika Autoprijevoz Sinj, te da podaci za poduzetnika Čazmatrans Nova d.o.o. obuhvaćaju i podatke poduzetnika Čazmatrans Dalmacija.

Iz slike 2. se jasno vidi da Panoramabus, uz Autotrans Rijeka d.o.o. ostvaruje najveći rast na liniji Split - Dubrovnik od kada je započeo s prijevozom. Uz dva navedena poduzetnika, od 2010. godine blagi rast broja prodanih karata ostvaruju i poduzetnici Promet Makarska, Croatia bus d.d. i Čazmatrans. Međutim, njihov postotni udjel u ukupnom broju prodanih karata u navedenom razdoblju pada. Svi ostali poduzetnici bilježe pad broja prodanih karata na promatranoj liniji.

U razdoblju i prije nego je Panoramabus započeo sa prometom na liniji Split – Dubrovnik poduzetnik Promet Makarska je imao najveći udjel u broju prodanih karata na navedenoj liniji. Također, Promet Makarska je ostvario rast od [40-50]% u 2010. u odnosu na 2009. No, ulaskom poduzetnika Panoramabus na promatranu liniju Promet Makarska je u 2012. ostvario rast od [0-5]% u odnosu na 2011., odnosno imao je veći broj putnika za 659 u odnosu na 2011. S druge strane, Panoramabus je ostvario rast od [20-30]% u 2012. u odnosu na 2011. godinu, odnosno [...] putnika više je u 2012. godini kupilo karte za autobuse Panoramabusa na liniji Split – Dubrovnik. Kao novi poduzetnik na ovoj liniji Panoramabus je postao četvrti najznačajniji poduzetnik, sa samo [...] manje prodanih karata od trećeg najznačajnijeg poduzetnika na promatranoj liniji, poduzetnika Autotrans Rijeka.

Slika 2. Kretanje prodaje karata za autobusni prijevoz putnika za 5 najvećih poduzetnika na liniji Split – Dubrovnik u razdoblju od 2009. do 2012. godine

[...]

Nadalje, ukupan broj prodanih karata raste u svakoj sljedećoj godini. U odnosu na 2009. godinu, kada su ukupno prodane [...] karte broj prodanih karata je porastao za [30-40]%, tj. za [...] karata na ukupno [...] u 2012. godini. Ovaj podatak, uz sve prethodno navedene podatke pokazuje da se radi o rastućem tržištu. Naime, ukupni broj prodanih karata, a time i putnika se povećava svake godine te nitko od značajnijih poduzetnika nije izašao sa tržišta. Nadalje, moguć je ulazak novih konkurenata na tržište, što pokazuje i primjer samog podnositelja inicijative koji je ušao na tržište sredinom 2010. godine, te je već od 2011. godine postao četvrti najznačajniji poduzetnik na ovoj liniji.

U tablici 5. je prikazan vozni red AK Splita na liniji Split – Dubrovnik za 2013. godinu. Iz tablice 5. je razvidno da poduzetnik Promet Makarska vozi dva puta dnevno na liniji Split – Dubrovnik, sa polascima u 8:00h i 11:45h. S druge strane, poduzetnik Panoramabus također vozi dva puta dnevno na navedenoj liniji, pri čemu je prvi polazak u 12:30h, a drugi u 15:45h.

Dakle, posljednji polazak Prometa Makarska iz Splita za Dubrovnik je u 11:45 sati, te isti poduzetnik više ne vozi za Dubrovnik na taj radni dan. S druge strane, prvi polazak Panoramabusa je u 12:30 sati, dakle 45 minuta nakon što poduzetnik Promet Makarska završi sa prijevozom na navedenoj liniji za taj radni dan. Iz navedenog proizlazi da u vrijeme kada prijevoz obavlja poduzetnik Panoramabus, dakle od 12:30h pa do kraja radnog dana, nema autobusa Prometa Makarska koji bi konkurirali Panoramabusu, odnosno na koje bi AK Split upućivao putnike kako tvrdi Panoramabus u inicijativi.

Tablica 5. Vozni red na AK Split za liniju Split – Dubrovnik u 2013. godini

Vrijeme polaska	Vrijeme dolaska	Prijevoznik	Cijena karte
2:30	6:45	CROATIA BUS d.d. ZAGREB-u stečaju	110 kn
4:15	8:45	AUTOTRANS RIJEKA-AUTOTRANSPORT ŠIBENIK*	130 kn
5:15	9:10	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	115 kn
6:15	10:45	AUTOTRANS RIJEKA d.o.o. RIJEKA**	113 kn
8:00	12:00	AUTOPRIJEVOZ SINJ-PROMET MAKARSKA	120 kn
10:00	14:30	ČAZMATRANS DALMACIJA	110 kn
11:45	16:37	PROMET MAKARSKA d.o.o. MAKARSKA	120 kn
12:30	16:15	PANORAMABUS ZAGREB	110 kn
13:30	18:00	CROATIA BUS d.d. ZAGREB-u stečaju	110 kn
14:00	18:21	ČAZMATRANS DALMACIJA	110 kn
15:45	19:30	PANORAMABUS ZAGREB	110 kn
16:15	20:30	AP VARAŽDIN d.o.o.-u stečaju	119 kn
17:15	21:45	AUTOTRANS RIJEKA d.o.o. RIJEKA	113 kn

Izvor: Internet stranica poduzetnika AK Split posječena 18. veljače 2013., očitovanje poduzetnika AK Split od 10. prosinca 2012. i očitovanje poduzetnika Panoramabus od 5. studenog 2012.;

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

*Vozi samo petkom i nedjeljom

**Ne vozi nedjeljom

Podaci o polascima iz Splita za Dubrovnik, kao i za sva druga odredišta su dostupni na internetskim stranicama AK Splita sa vremenom polaska i dolaska te nazivom prijevoznika, zatim na panou koji se nalazi u prostorijama AK Splita sa polascima u svim pravcima bez naziva prijevoznika, u knjizi cjenika svih odredišta i svih prijevoznika koja se nalazi na šalteru informacija, a koji radi 24 sata, a AK Split još ima i obavijesti o svim važnim pravcima (Zagreb, Rijeka, Zadar, Šibenik, Dubrovnik) sa navedenim satom polaska i prijevoznikom.

Također, iz Splita u smjeru Dubrovnika ima ukupno 12 svakodnevnih polazaka, plus još jedan dodatni polazak petkom i nedjeljom, pri čemu nitko od poduzetnika ne vozi više od dva puta dnevno. Ovo pokazuje, uz javnu dostupnost svih potrebnih informacija o svim polascima iz Splita za Dubrovnik, da putnici imaju dovoljnu mogućnost izbora između poduzetnika na ovoj liniji.

4.3. Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na liniji Split – Zagreb

U tablici 6. se nalazi popis poduzetnika koji su obavljali autobusni prijevoz putnika na liniji Split – Zagreb u razdoblju od 2009. do 2012. godine. Iz tablice je razvidno da je prijevoz u navedenom razdoblju obavljalo 14 poduzetnika. Pri tome je najveći broj karata prodao poduzetnik Promet Makarska u svakoj od promatranih godina. Njegov udjel u ukupnom broju karta na navedenoj liniji je preko 60% od 2010. do 2012. godine, s tim da u 2012. godini bilježi blagi pad broja prodanih karata, kao i udjela u odnosu na prethodnu godinu. Treba Poduzetnik Promet Makarska vlasnik je poduzetnika Autoprijevoz Sinj, te da se u pravu tržišnog natjecanja smatra jednim poduzetnikom. No, s obzirom da je udjel Autoprijevoza Sinj u ukupnom broju prodanih karata zanemariv, on ne utječe značajno na udjel Prometa Makarska.

Uz Promet Makarska najveći udjel u ukupnom broju prodanih karata ima poduzetnik Auto poduzeće Z d.o.o. iz Imotskog, od [10-20]% u 2012. godini, no i navedeni poduzetnik bilježi pad udjela u odnosu na prethodnu godinu kada je imao [10-20]%. Međutim, polovica poduzetnika koji voze na ovoj liniji ostvaruju rast broja prodanih karata, time i udjela u 2012. u odnosu na prethodnu godinu.

Poduzetnik Panoramabus je započeo s prijevozom na promatranj liniji tek u srpnju 2012. godine, te je u maksimalno 6 mjeseci što je obavljao prijevoz poduzetnik prodao više karata od polovice poduzetnika tokom cijele 2012. godine koji su prisutni na navedenoj liniji već od 2009. godine. Tako da je poduzetnik Panoramabus peti najznačajniji poduzetnik na liniji Split – Zagreb u 2012. po prodaji karata, iako nije ni bio prisutan na toj liniji u prvoj polovici godine.

Tablica 6. Broj prodanih karata putem AK Split*** za liniju Split – Zagreb u razdoblju od 2009. do 2012. godine

Redni broj	PODUZETNIK	2009.		2010.		2011.		2012.	
		Broj karata	%	Broj karata	%	Broj karata	%	Broj karata	%
1.	PROMET MAKARSKA*	[...]	[50-60]	[...]	[60-70]	[...]	[60-70]	[...]	[60-70]
2.	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	[...]	[20-30]	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]	[...]	[10-20]
3.	CROATIA BUS d.d. ZAGREB - "u stečaju"	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[10-20]
4.	SAMOBORČEK TOURS	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
5.	PANORAMABUS	-	-	-	-	-	-	[...]	[0-5]
6.	DENI BUS	[...]	[0-5]	[...]	[5-10]	[...]	[5-10]	[...]	[0-5]
7.	ČAZMATRANS NOVA d.o.o. ČAZMA**	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
8.	LIVNO BUS	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
9.	AUTOTRANS RIJEKA d.o.o.	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
10.	AUTOPROMETNO PODUZEĆE	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
11.	AP VARAŽDIN d.o.o. - "u stečaju"	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
12.	NIGRA ZLATAR	-	-	-	-	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
13.	ČAZMATRANS DALMACIJA**	-	-	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
14.	AUTOPRIJEVOZ SINJ*	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]	[...]	[0-5]
	Ukupno	[...]	100,00	[...]	100,00	[...]	100,00	[...]	100,00

Izvor: Očitovanje poduzetnika AK Split od 23. siječnja 2013.

Obrada Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

* Poduzetnik Autoprijevoz Sinj se nalazi u vlasništvu poduzetnika Promet Makarska

**Poduzetnik Čazmatrans Dalmacija se nalazi u vlasništvu poduzetnika Čazmatrans Nova d.o.o.

***uključujući i vraćene karte

Izuzev poduzetnika AK Split, i poduzetnik Touring Croatia d.o.o., turistička agencija koja se nalazi u neposrednoj blizini AK Split prodaje karte za prijevoz putnika na liniji Split – Zagreb za sljedeće poduzetnike: Croatia bus d.d. – u stečaju, Auto poduzeće Z d.o.o. i Čazmatrans Nova d.o.o. U tablici 6. je prikazana prodaja karata za navedene poduzetnike te je razvidno da je broj prodanih karata putem turističke agencije Touring Croatia d.o.o., koji iznosi tek [0-5]% ukupne prodaje AK Splita od 2010. do 2012. godine, zanemariv u odnosu na AK Split.

Tablica 7. Prodaja turističke agencije Touring Croatia za autobusni prijevoz putnika po poduzetniku na liniji Split - Zagreb u razdoblju od 2010. – 2012. godine

[...]

Na slici 3. je prikazan broj prodanih karata prema poduzetnicima koji voze na liniji Split – Zagreb u 2012. godini jer je tek u srpnju 2012. sa prometom počeo poduzetnik Panoramabus. Na slici se jasno može vidjeti da poduzetnik Promet Makarska ima najveći broj prodanih karata na ovoj liniji, sa udjelom od [60-70]% u 2012., dok se na drugom mjestu nalazi poduzetnik Auto poduzeće Z d.o.o. sa udjelom od [10-20]%. Međutim, poduzetnik Promet Makarska ima 9 polazaka dnevno, odnosno 9 autobusa Prometa Makarska dnevno vozi za Zagreb iz Splita te je razumno pretpostaviti da će imati i najveći broj putnika, odnosno prodanih karata, jer sljedeći poduzetnik sa najvećim brojem dnevnih polazaka za Zagreb iz Splita je poduzetnik Auto poduzeće Z d.o.o. sa 5 polazaka dnevno, plus još jedan polazak

koji vozi samo nedjeljom, te poduzetnik Samoborček tours sa 4 polaska dnevno. Sve navedeno prikazano je u tablici 8.

Slika 3. Broj prodanih karata za sve poduzetnike koji su obavljali autobusni prijevoz putnika na liniji Split – Zagreb 2012. godini

[...]

Također, u tablici 8. je prikazana i relacija, odnosno putna ruta za svakog poduzetnika. Naime, poduzetnik AK Split je u svom očitovanju od 10. prosinca 2012. naveo da na liniji Split – Zagreb većina putnika koristi izravne linije za Zagreb preko autoceste, dakle bez usputnih stanica. Iz tablice 8. je razvidno da 6 od 9 autobusa Prometa Makarska vozi direktno preko autoceste za Zagreb, te 3 od 5 redovnih autobusa Auto poduzeća Z d.o.o. također vozi direktno preko autoceste, dok svi ostali poduzetnici na liniji do Zagreba ili ne voze izravno ili imaju barem jednu usputnu stanicu.

Nadalje, poduzetnik AK Split ističe da, osim što su linije dva navedena poduzetnika direktne, putnici ih preferiraju i jer imaju isti broj povrataka iz Zagreba, te da se radi o poduzetnicima koji funkcioniraju 60 i više godina na ovom prostoru. Također, AK Split ističe da je glavnina putnika za Zagreb ujutro od 7:00 do 10:00 sati te poslijepodne od 13:30 do 18:00 sati iz razloga što tada dolaze svi trajekti, katamarani i da to naprosto odgovara putnicima.

Od ukupno 28 svakodnevnih polazaka za Zagreb iz Splita polovica se odnosi na dva poduzetnika, Promet Makarska s 9 i Auto poduzeće Z d.o.o. s 5. To su ujedno i dva poduzetnika sa najvećim brojem prodanih karata, tj. putnika. Uz njih veći broj dnevnih polazaka ima i poduzetnik Samoborček tours, njih 4, dok svi ostali poduzetnici imaju dva ili manje dnevnih polazaka za Zagreb iz Splita. Ispred poduzetnika Samoborček tours, koji se po broju prodanih karata na promatranoj liniji nalazi na 4. mjestu, nalazi se poduzetnik Croatia Bus d.d. koji ima daleko najjeftiniju kartu na ovoj liniji, 115 kn.

Tablica 8. Vozni red na AK Split za liniju Split – Zagreb u 2013. godini

Vrijeme polaska	Vrijeme dolaska	Prijevoznik	Relacija	Cijena karte
1:00	7:00	AUTOTRANS RIJEKA d.o.o.	Split-autocesta-Zadar-autocesta-Zagreb	200 kn
1:20	7:00	CROATIA BUS d.d. ZAGREB-u stečaju	Split-autocesta-Karlovac-autocesta-Zagreb	115 kn
2:20	7:00	SAMOBORČEK TOURS	Split-autocesta-Gospić-autocesta-Zagreb	176 kn
6:00	13:15	ČAZMATRANS DALMACIJA	Split-Zadar-autocesta-Zagreb	180 kn
7:00	12:00	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Zagreb	205 kn
8:00	14:15	SAMOBORČEK TOURS	Split-Benkovac-autocesta-Zagreb	176 kn
8:30	15:10	AUTOPRIJEVOZ SINJ-PROMET MAKARSKA	Split-Knin-Plitvice-Zagreb	205 kn
9:00	14:00	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Zagreb	205 kn
9:30	14:30	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Zagreb	205 kn
10:00	15:00	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	Split-autocesta-Zagreb	204 kn
10:45	17:25	AP VARAŽDIN d.o.o.-u stečaju	Split-Zadar-autocesta-Zagreb	196 kn
11:15	16:00	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Gospić-autocesta-Zagreb	205 kn
11:30	17:10	CROATIA BUS d.d. ZAGREB-u stečaju	Split-autocesta-Karlovac-autocesta-Zagreb	115 kn
12:00	20:00	AP VARAŽDIN d.o.o.-u stečaju	Split-Zadar-Zagreb	196 kn
12:30	17:15	PANORAMABUS ZAGREB	Split-Dugopolje-Skradin-Zagreb	156 kn
13:15	19:15	SAMOBORČEK TOURS	Split-autocesta-Jastrebarsko-Zagreb	176 kn
13:30	18:30	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Zagreb	205 kn
15:00	20:00	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Zagreb	205 kn
15:45	20:35	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	Split-Solin-autocesta-Zagreb	204 kn
16:30	22:30	SAMOBORČEK TOURS-LIVNO BUS SPLIT	Split-Šibenik-autocesta-Zagreb	176 kn
16:55	22:00	PANORAMABUS ZAGREB	Split-Dugopolje-Skradin-Zagreb	156 kn
17:30	22:20	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	Split-autocesta-Zagreb	204 kn
18:00	23:00	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Zagreb	205 kn
19:15	0:05	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI*	Split-Solin-autocesta-Zagreb	205 kn
21:30	4:30	ČAZMATRANS NOVA d.o.o. ČAZMA	Split-Zadar-autocesta-Zagreb	180 kn
22:45	5:15	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	Split-Knin-Zagreb	204 kn
23:00	4:50	SAMOBORČEK TOURS	Split-Benkovac-autocesta-Zagreb	176 kn
23:59	5:00	PROMET MAKARSKA d.o.o.	Split-autocesta-Gospić-autocesta-Zagreb	205 kn
23:59	5:00	AUTO PODUZEĆE Z d.o.o. IMOTSKI	Split-autocesta-Zagreb	204 kn

Izvor: Internet stranice poduzetnika AK Split i AK Zagreb posjećene 18. veljače 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

*Vozi samo nedjeljom

Dakle, ako se izuzme Croatia Bus d.d. sa kartom oko 45% jeftinijom od dva vodeća poduzetnika (115 kn prema 205 kn i 204 kn) najveći broj karata, točnije [80-90]% je prodano za račun tri poduzetnika s ujedno najvećim brojem polazaka, za Promet Makarska, Auto poduzeće Z d.o.o. i Samoborček tours.

Kao i na liniji Split – Dubrovnik, i na ovoj liniji ukupan broj putnika raste iz godine u godinu, i to sa [...] prodanih karata u 2009. broj prodanih karata se povećao za [10-20]%, točnije za [...] karte na ukupno [...] u 2012. I u ovom slučaju se radi o rastućem tržištu, pri čemu nitko od značajnijih poduzetnika nije napustio tržište. Također, polovica poduzetnika na ovoj liniji ostvaruje porast broja prodanih karata u promatranome razdoblju. Panoramabus je na tržište ušao tek u srpnju 2012. godine i u samo par mjeseci poslovanja se nametnuo kao peti najznačajniji poduzetnik na ovoj liniji.

Također, za Zagreb iz Splita u 2013. godini ukupno ima 28 svakodnevnih polazaka, plus jedan dodatni nedjeljom. Taj prijevoz u 2013. obavlja ukupno 9 poduzetnika te putnici imaju dovoljno izbora na navedenoj liniji.

Nadalje, u svom podnesku od 7. ožujka 2013. poduzetnik AK Zagreb je dostavio podatke o broju prodanih karata prema svakom poduzetniku na liniji Zagreb – Split u razdoblju od 2009. do 2012. godine. Prema navedenim podacima AK Zagreb je u 2012. godini prodao [...] karata za poduzetnika Promet Makarska, što čini [50-60]% od ukupnog broja od [...] prodanih karata na ovoj liniji, dok je na istoj liniji AK Zagreb prodao [...] karata za poduzetnika Panoramabus, što iznosi [0-5]% udjela u ukupnoj prodaji karata na ovoj liniji. Iz navedenih podataka je razvidno da su oba poduzetnika, Promet Makarska i Panoramabus

ostvarili približno jednak broj prodanih karata, tj. udjel u ukupnom broju prodanih karata na oba gore analizirana kolodvora, autobusnom kolodvoru u Split i u Zagrebu.

Većina putnika se vozi autobusima poduzetnika Promet Makarska i Autopoduzeće Z d.o.o. koji imaju najveći broj polazaka dnevno, te koji jedini voze izravno preko autoceste, bez usputnih stanica. Podnositelj inicijative je bez ikakvih zapreka ušao na ovo tržište te već u manje od 6 mjeseci ostvario veći broj prodanih karata od polovice poduzetnika koji voze na ovoj liniji, te tako među poduzetnicima koji imaju dva ili manje polaska dnevno, dakle među onima kojima konkurira sa ukupnim brojem polazak ostvaruje najveći udjel, izuzev poduzetnika Croatia bus d.d. koji ima daleko najjeftiniju kartu. Dakle, sve navedeno upućuje na zaključak da AK Split ne ograničava Panoramabus u obavljanju djelatnosti prijevoza putnika na mjerodavnom tržištu.

5. Utvrđenja Agencije u odnosu na ostale navode podnositelja inicijative

Vežano uz navod Panoramabusa od 5. studenog 2012. kako AK Split dovodi u zabludu kupce neisticanjem cijena karata, Agencija je utvrdila kako niti jedan poseban propis koji regulira predmetnu problematiku ne sadrži odredbu po kojoj je autobusni kolodvor dužan objaviti cijene prijevoza. Naime, sukladno članku 23. stavku 2. ZPCP, autobusni kolodvori su dužni objaviti vozni red koji im prijevoznik mora dostaviti prije početka obavljanja prijevoza.

Ujedno valja naglasiti kako niža cijena karte nije uvijek odlučujući kriterij za izbor određenog prijevoznika. Naime, određeni prijevoznici adresirani su na one putnike kojima je važna brzina prijevoza tj. da prijevoz bude u što kraćem vremenu čak i po cijenu više cijene karte te da imaju više mogućnosti polazaka/odlazaka s istim prijevoznikom.

Uvidom na internetske stranice Autobusnog kolodvora Split, www.ak-split.hr, razvidno je kako su putnicima transparentno i pravovremeno dostupni podaci o svim polascima i dolascima uz nazive poduzetnika koji obavljaju konkretne usluge. Također, iz očitovanja AK Split od 10. prosinca 2012. razvidno je kako isti pruža sve informacije o prijevozima putem panoa koji se nalazi u prostorijama rečenog poduzetnika sa polascima u svim pravcima bez naziva prijevoznika te putem knjige cjenika svih odredišta i svih prijevoznika koja se nalazi na šalteru informacija, a koja radi od 0 do 24 sata. Opisano postupanje je u skladu sa člancima 87. i 88. ZPCP-a. Nadalje, podaci s vremenima polaska, poduzetnicima i cijenama dostupni su i putem info telefona AK Split.

Slijedom navedenog, AK Split pruža kolodvorske usluge na jasan i transparentan način te na jednak način prema svim korisnicima usluga.

Važno je naglasiti utvrđenje Agencije, temeljem zaprimljenih očitovanja ostalih prijevoznika, korisnika kolodvorskih usluga AK Split, kako isti nemaju poteškoća glede poslovanja s rečenim poduzetnikom, a što uključuje i povjerenu mu prodaju karata tih prijevoznika. S druge strane, prijevoznik Autobusni Promet d.d. Varaždin u stečaju se očitovao kako isti ima probleme sa Panoramabusom, a koji se sastoje u nepoštivanju voznog reda linije iz Splita u smjeru Dubrovnika. Slijedom navedenog, Agencija je utvrdila kako istinitost navoda podnositelja inicijative opovrgavaju i drugi poduzetnici korisnici kolodvorskih usluga, a koji nisu ni personalno ni kapitalno vezani uz AK Split.

Zakonski je svim prijevoznicima, pa tako i Panoramabusu, osim na autobusnim kolodvorima, omogućeno prodavati vozne karte na organiziranim prodajnim mjestima, putničkim agencijama, poslovnicama, kao i u autobusima, tamo gdje nema organiziranog prodajnog mjesta (članak 34. stavak 1. ZPCP). Da Panoramabus koristi tu mogućnost, razvidno je i iz očitovanja rečenog poduzetnika od 5. veljače 2013.

Sa stajališta putnika Agencija je utvrdila kako isti imaju mogućnost izbora prijevoznika s obzirom da na mjerodavnom tržištu djeluje velik broj tržišnih takmaca koji pružaju usluge prijevoza koji i po sadržaju usluge i cijeni međusobno konkuriraju.

III. Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće) je, sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na 132. sjednici, održanoj 14. ožujka 2013., razmatralo navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa poduzetnika Panoramabus, u smislu članka 38. stavaka 5. i 7. ZZTN-a, odbaci jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika AK Split, u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi:

Zbog utvrđenja da AK Split djelatnost pružanja kolodvorskih usluga obavlja pod jednakim uvjetima i bez indicija o diskriminaciji korisnika usluga, zbog utvrđenja da su putnicima na transparentan način dostupne sve informacije o prijevozima, zbog nepostojanja dokaza koji potvrđuju navode Panoramabusa da AK Split prema njemu zlouporabno postupi primjenom nejednakih uvjeta na istovrsne poslove, zbog utvrđenja da nema indicija da je AK Split sustavno diskriminirao niti dovodio u povoljniji položaj pojedinog ili pojedine korisnike u odnosu na druge korisnike kolodvorskih usluga, zbog nepostojanja dokaza koji bi ukazivali na činjenicu da AK Split favorizira Promet Makarska na štetu Panoramabusa i ostalih poduzetnika, zbog utvrđenja da Panoramabus ostvaruje rast broja prodanih karata i udjela na ukupnom broju prodanih karata na predmetnim mjerodavnim tržištima, zbog postojanja mogućnosti da Panoramabus prodaje karte i na drugim prodajnim mjestima različitim od autobusnog kolodvora, zbog utvrđenja da na mjerodavnom tržištu djeluje veliki broj konkurenata Panoramabusa koji nisu ni personalno ni kapitalno povezani sa AK Split te koji pružaju usluge prijevoza koji i po sadržaju usluge i cijeni konkuriraju rečenom poduzetniku, a uslijed čega putnici nisu zakinuti izborom prijevoznika, zbog utvrđenja da je riječ o rastućem tržištu s time da nitko od značajnijih prijevoznika nije napustio tržište, nema indicija da naprijed opisano postupanje AK Split predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja u smislu članka 13. ZZTN-a.

Slijedom navedenog, predmetna inicijativa ne predstavlja dostatnu indiciju za pokretanje postupka po službenoj dužnosti utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika AK SPLIT, u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano za primjenu članka 13. ZZTN-a.

Stoga je Agencija, temeljem odluke Vijeća, a primjenom članka 38. stavaka 5. i 7. ZZTN-a, odlučila kao u izreci ovoga zaključka.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog zaključka nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može tužbom pokrenuti upravni spor pred mjesno nadležnim upravnim sudom u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga zaključka.

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Spevec

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...], odnosno koriste se postoci u rasponu.